Susipažinkime

PRASMINGA DUOKLĖ LIETUVAI

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, iš įvairių JAV lietuvių telkinių atsirado nemažai savanorių, supratusių reikalą pagelbėti jai savo išsilavinimu bei patirtimi. Viena šitokia savanorė yra pedagogė Jūratė Stirbienė.

Beskaitydamas „Valtiečių laikraštį" (š.m. rugpjūčio 13), radau reportažą ir apie ją, skaičiusią paskaitas Vilniaus universiteto psichologijos laboratorijoje ir Atviros Lietuvos fondo švietimo studijų centre. Ten pažymima, kad tos paskaitos atnešė daug naudos ir pabrėžiama, kad tai buvo „gryno oro dvelktelėjimas į ištisą penkiasdešimtmetį trukusią sovietinę pedagogiką su jos pažiūra į negales ištiktus vaikus".

Besigrožint pareikštomis mintimis, pagalvojau, o kodėl ir čia, Amerikoje, šitokių žavių pavyzdžių nepagarsinti, nes pavyzdžiai patraukia bei skatina, ypač kai lietuviškieji darbai nemažėja.

Pedagogei Jūratei Stirbienei sutikus pasikalbėti, ji mielai atsakė į keletą klausimų.

— Rūpėtų patirti apie Jūsų specialybės pasiruošimą, darbą, šeimą...

— Mano mokslo kelias: B.A. Sociology (Sociologijos bakalauratas) SUNNY Brockport, M. Ed. (Magistro laipsnis) Temple universitete, o šiuo metu esu doktorantė Pennsylvanijos universitete, Graduate School of Education. Jau baigiau 2 metų kursą vakarais, liko rudens kursai ir egzaminai pavasarį, o tada disertacijos ruošimas Na, už keleto metų įsigysiu Ph. D. iš namų išlaikymo todėl apsidžiaugiau, laimėjusi Fulbright Scholar stipendiją dirbti du semestrus Lietuvoje. Kadangi negalėjau įsivaizduoti ilgesnio laiko be savo vaikų, juos vežiausi kartu — žinodama, kaip pedagogė, kad jiems turėtų pasisekti Lietuvos mokykloje — o didesnė mokykla, tai patirtis kitame krašte, skirtingoje kultūroje. Mano vyro darbas toks, kad išvažiuoti ilgesniam laikui neįmanoma. Džiaugiuosi, kad jis taip palaikė mūsų žygį ir suprato jo svarbą.

Vaikams labai sekėsi tie metai, nors labai pasiilgo savo tėvelio. Grįžo labai stipriai paruošti mokyklai, sakyčiau, net stipriau kai kuriuose dalykuose, negu Amerikos mokyklose.

Mano darbas buvo itin geras man asmeniškai ir mano profesiniam gyvenimui. Na, o, pagal mano kolegas Lietuvoje, visi buvo patenkinti mano darbu. Dirbau vieną semestrą Vilniaus Pedagoginiame universitete su studentėm, dėstydama įvadinį Specialiosios pedagogikos kursą. O antras semestras buvo skirtas Mokytojų kvalifikacijos kėlimo centrui. Ten kartu su dr. Ramune Rimiene (JAV) ir dr. Rimu Petrausku (Kanada) pravedėm net 14 seminarų iš specialiosios pedagogikos. Dirbome su Lietuvos mokytojais. Teko dar prisidėti prie Specialiosios pedagogikos reformos komiteto.

buvo daug, bet turiu pasakyti, kad ir 1992–1993) pirmaisiais mano darbo metais, aš buvau apstulbinta Lietuvos mokyklos mokytojų noru keisti, tobulinti savo darbą. Sunkiose sąlygose tiek mokyklose, tiek jų asmeniniame gyvenime, tai yra ypatingi žmonės, kurie sugeba ryžtis ieškoti kažko naujo, geresnio ne tik sau, bet ir savo mokiniams.

Šiais darbo metais aš džiaugiausi, matydama, kaip šie universiteto žmonės, kurie yra atsakingi už mokytojų paruošą, jau nepriklausomai ir, sakyčiau, labai demokratiškai mąsto ir kuria, žiūri į žmogų, kaip individą, ir su pagarba. Aišku, tai buvo tik 26 dalyviai, bet tai, mano manymu, labai geras ženklas.

O aplamai, kalbant apie skirtumus Lietuvoje, mačiau daugiau ryškaus skirtumo — tarp turtingųjų ir vargšų. Daugiau beturčių gatvėse. Daug kas neremontuota. Bet iš kitos pusės, be galo daug pagerinta: parduotuvėse lūžta lentynos nuo maisto. Net ir dauguma pardavėjų maloniai patarnauja.Žmonės madingai pasipuošę. Daug naujų ir įdomių užeigų. Na, to smurto nemačiau, nors skaičiau laikraštyje... Bet kadangi mes iš Philadelphijos didmiesčio, tai mūsų nenustebino. Labai visi žmonės nusivylę valdžia ir yra tiesiog pikta, kad politikai nedorai elgiasi — nesiskaito su žmonėmis. Kiek žmonių prarado visas santaupas, kurias taip kruopščiai taupė bankuose!

— Kaip teko patirti, Jūs gilinate savo studijas Pennsylvanijos universitete. Kaip sekasi viską suderinti, kai esate trijų vaikučių motina, pedagogė, studentė ir įsipareigojusi Lietuvai?

— Kaip sekasi viską suderinti? Pirmiausia turiu padėkoti savo vyrui Rimantui, kad jis toks kantrus ir suprantantis. Jis

saugojimui patalpų, tad naujas pastatas tikrai tuščias neliks.

Genocido aukų muziejaus visuomeninė mokslinė taryba iškėlė idėją visą KGB pastatą (ir Lukiškių aikštę priešais jį) paskelbti memorialiniu kompleksu, įamžinti čia mūsų kovą ir kančias, išlaikyti autentišką interjerą nors šiuo metu dar „nesuremontuotoje" pastato dalyje. Šio komplekso neatskiriama dalimi būtų ir KGB archyvas, kur galėtų jį tirti tyrinėtojai, istorikai, susipažintų visuomenė. Taipogi turėtų išlikti nepakeistos rūsio kameros — juk jose ne tik kalėjo Lietuvos žmonės, bet ir buvo šaudomi pasmerktieji myriop. Mederniškų rūmų marmuriniais laiptais yra daug, o sovietinį genocidą liudijančių kančių ir didvyriškumo vietų pasaulis beveik nežino.

— Ar KGB archyvų išsaugojimo (tiesiog neklastojimo) reikalu galėtų padėti išeivija?

— Išeivija galėtų daug padėti, jei pasisakytų už memorialinio komplekso išsaugojimą — tada niekas nesikėsintų pervažinėti nesunumeruotą, neaprašytą archyvą. Jei visi — mes ir Jūs — sudėtume po vieną litą, surinktume lėšų esamame pastate įrengti tinkamas saugyklas, pasirūpintume dokumentų kopijavimu ir restauravimu — tada ir klastočių būtų mažiau.

Iš savo pusės, kiekvienas išeivijoje atsidūręs lietuvis galėtų aprašyti savo sunkų gyvenimą be tėvynės, KGB kliudymus susisiekti su artimaisiais, „nuotykius", būnant viešnagėje sovietinėje Lietuvoje — juk kiekvienas tada buvo apsuptas būrio prižiūrėtojų. Papildyta archyvine medžiaga, tai būtų mūsų visų bendra istorija.

(Pabaiga)

Danutė Bindokienė

Nužudyta taika

Žmonės, kurie gyvena rūkstančio ugniakalnio papėdėje, žino, kad vieną dieną žemė po jų kojomis pradės drebėti, kalno viršūnė pasipuoš raudona liepsnos pašvaiste ir jų saugi ateitis paskęs įkaitusios uolėnos upėse. Tačiau jie ten gyvena, nes daugelis neturi kito pasirinkimo, o kiti išsiugdo tam tikrą fatališkumo filosofiją — kaip bus, taip...

Panašiai galima pasakyti ir apie kaimynystėje gyvenančius žydus bei palestiniečius. Nuo pat Izraelio valstybės įkūrimo nuolat tarp jų pasireiškia konfliktai: vos vienas gaisras užgesinamas, kitas netrukus įsiliepsnoja. Nepaisant užsienio kraštų pastangų, kad Viduriniuose Rytuose būtų įgyvendinta pastovesnė taika, jos sėklos niekaip neįleidžia gilesnių šaknų, tarytum tas Šv. Rašto palyginimo grūdas, kritęs ant uolos.

Ypač daug energijos taikos procesui tarp Izrealio ir Palestinos skiria Amerika. Kartais atrodo, kad tos pastangos yra veiksmingos, bet staiga visą darbą reikia pradėti iš naujo, nes žydai ir arabai vėl pradeda tarpusavio kovas. Mėgstama spėlioti, kad to nuolatinio nesutarimo didžiausia priežastis yra religija, bet pagrindinis šaltinis, iš kurio liejasi žydų neapykanta palestiniečiams, o pastarųjų žydams, yra daug gilesnis. Religijos skirtumai tik paduoda degtuką, kuriuo uždegama benzino statinė.

Izraelyje prieš paskutiniuosius ministro pirmininko rinkimus net didžiausi skeptikai buvo pradėję tikėti, kad galbūt šį kartą taika sripriau įsitvirtins. Palestiniečių išlaisvinimo

nį savo pareigose, tas sąlygas Natanyahu ne kartą akivaizdžiai pabrėžė, dar labiau sukiršindamas amžinuosius priešus — žydus ir arabus — dažnai priversdamos net Ameriką, kuri ypač palanki Izrealiui, protestuoti.

Arafat, pradžioje parodęs nemažai geros valios (kas jam nelabai įprasta), pagaliau atsisakė su Natanyahu sėstis prie derybų stalo. JAV vyriausybė pavartojo nemažai diplomatinio apsukrumo, kol šie du „pe[illegible]kai" pirmą kartą vienas kitam padavė ranką šio mėnesio pradžioje. Atrodė, kad progresas bus vystomas toliau, deja...

Čia ir vėl pasireiškė tarytum tyčinė provokacija iš Izraelio pusės. Šios savaitės pradžioje Jeruzalėje buvo turistams atidarytas istorinis tunelis, einantis palei Vakarų sieną ir AL Aqsa mečetę, kuri laikoma labai šventa vieta mahometonams (t.y. arabams). Nors apie šį tunelį buvo seniai žinoma, bet kaip tik dėl tos priežasties ankstesnės dvi Izraelio vyriausybės, nenorėdamos pažeisti arabų religinių įsitikinimų, nesiryžo jo atidaryti. Natanyahu ir Jeruzalės meras, savo rankomis padėjęs atkasti tunelio angą, tvirtina, kad tai grynai žydų reikalas ir niekas neturi teisės protestuoti prieš archeologinio radinio prieinamumą turistams.

Arabai yra kitos nuomonės, Net Arafat pareiškė, kad tai „didelis nusikaltimas prieš mūsų religiją ir šventas vietas", kviesdamas palestiniečius protestuoti. Susirinkus kelių tūkstančių miniai iš vienos pusės ir ginkluotiems Izraelio kareiviams iš kitos — įvyko tai, ko